

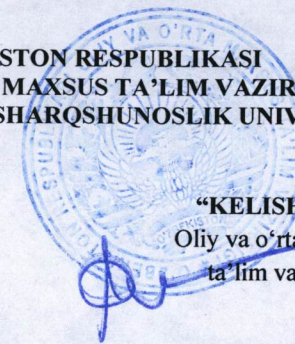
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

G.Sh. Rixsiyeva

2020 yil "28" 08

"KELISHILDI"

Oliy va o'rta maxsus
ta'lim vazirligi

2020 yil "28" 08

Ro'yxatga olindi: № MD – 5A120302

2020 yil "28" 08

MUTAXASSISLIKNING NAZARIY MASALALARI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	120000 – Gumanitar fanlar
Mutaxassislik:	5A120302 – Tarix (yo'nalishlar va faoliyat turlari bo'yicha)

Toshkent – 2020

BPJ

Fan/modul kodi 5ATNM1211		O'quv yili 2020-2021	Semestr 1-2-3	ECTS - Kreditlar 5-4-2	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4-4-2	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Mutaxassislikning nazariy masalalari	150	180	330	
2.	I. Fanning mazmuni Fanning o'qitishdan maqsadi tarix fanining zamonaviy nazariyot bilimlarni talabalarda shakllantirish, mustaqil fikrlash va xulosalar chiqarish qobiliyatini rivojlantirish va tarixiy tadqiqot usullari bo'yicha bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir. Fanning vazifasi-tarixni o'rganish bo'yicha tarixiy jarayon voqea-hodisalarni va muammolarni, turli xil yondashuvlar, ularning kuchli va zaif tomonlari, Sharq va G'arb rivojlanishidagi sur'atlarning farqlanishi sabablarini, mustamlakachilikning tarixiy roli, tarixda mafkuraning, shaxsning, "Sovuq urush"ning, armiyaning, diniy ekstremizmning, yadro qurolining rolini, xavfsizlik va boshqa muammolari kompleks fan sifatida o'rganish va tahlil qilish. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: I modul. Fanning nazariy masalalari 1 - mavzu. Tarix fanining rivojlansish bosqichlari Tarix fan sifatida. Tarixning boshqa ijtimoiy fanlardan farqlanishi. Hokimiyat va jamoatchilikning tarix fani mazmuniga qiziqishi sabablari. Tarix fanining rivojlansish bosqichlari. Tarixning falsafasi. Tarix falsafasining eng muhim tizimlari: tarixning diniy falsafasi, tarixning metafizik falsafasi, tarixning idealistik falsafasi, tarixning tabiiyistik falsafasi, tarixning materialistik-iqtisodiy falsafasi. 2 - mavzu. Tarix fanining ijtimoiy vazifalari Tarixning qayta yozilishi sabablari. Tarixiy tajriba, ijtimoiy xotira vazifasi. Tarixning ilmiy-ma'rifiy vazifasi. Tarixning tarbiyaviy vazifasi. Tarixning siyosiy-mafkuraviy vazifasi. 3 - mavzu. Tarixiy jarayoning omillari- Tarixiy jarayoning tabiiy-iqlimiy, demografik, ishlab shiqarish va				

texnologik, innovatsiyaning diffuziyasi omillari. Tomas Maltusning “Nufus qonuni to’g’risida tajriba” asari, Yer kurrasidagi resurslarning cheklanganligi va aholi ehtiyojlarning cheksizligi. Nega ba’zi davlatlar boy, lekin boshqalari kambag’al?

4 - mavzu. Tarixni o’rganishda yondashuvlar

“Formatsiya”, bazis, ustqurma, sinfiy kurash tushunchasi. Formatsion yondashuvning kamchiliklari. Tsivilizatsion yondashuv mualliflari va ularning insoniyat taraqqiyoti tarixiga nazari. “Rivojlangan va rivojlanayotgan”, “ilg’or va qoloq” kabi tushunchalarga nisbatan yangicha yondashuv. Tsivilizatsion yondashuvning kamchiliklari. Jahon-tizim yondashuvi.

5 - mavzu. Tarixni davrlashtirish masalalari

“Davrlashtirish” tushunchasi. Formasion yondashuv bo’yicha tarix davrlari. Tsivilizatsion yondashuv bo’yicha tarix davrlari. Tarixni davrlarga bo’lishning asosiy mezonlari. Tarixning ayrim davrlari yoki ba’zi tarixiy voqealarni yangicha davrlashtirish metodologiyasi.

6 - mavzu. Tarixiy zaruriyat va tasodif

Tarixiy zaruriyat va tasodifni diniy va dunyoviy tushunchalari. Tarixiy qonuniylikni inkor qilish. Dialektik tarixiy rivojlanish qonunlari: Qarama-qarshiliklar birligi va kurashi qonuni, Inkorni inkor qilish qonuni, Miqdor o’zgarishlarining sifat o’zgarishlariga o’tishi qonuni, ijtimoiy ong bilan taqqoslaganda ijtimoiy mavjudotning qiymatini belgilovchi qonuni, ishlab chiqarish munosabatlarining ishlab chiqaruvchi kuchlar muvofiqligi to’g’risidagi qonuni.

7 - mavzu Tarixda shaxsning roli

Shaxsning roliga zamonaviy qarashlar. Jamiyatning ijtimoiy-siyosiy rivojlanishida tarixiy shaxslarning o’rniga baho berishdagi muammolar va qarama-qarshi fikrlar. Tarixiy shaxslarning siyosiy portretlari. Davlatchilikning shakllanishi va rivojlanishida tarixiy va siyosiy arboblarning roli va o’rni. Tarixiy shaxslarning siyosiy qarashlari tahlili.

II modul Sharq va G’arb to’qnashuvi

8-mavzu. Hind-buddaviylik tsivilizatsiyasining xususiyatlari

Buddaviylikning diniy falsafa va amaliyot kabi xususiyati. Sivilizasion fundamenti tushunchasi. Buddaviylikning mintaqaviy, mafkuraviy va siyosiy yo’nalishlar bilan yaqinlashuvi. Induizm va uning Hindiston siyosiy hayotiga ta’siri.

9-mavzu. Xitoy-konfutsiylik tsivilizatsiyasi xususiyatlari

30. [http:// www.strana.ru](http://www.strana.ru)
31. <http:// www.globalaffairs.com>
32. <http:// vivovoco.usu.ru>
33. [www.wpec.ru](http:// www.wpec.ru)
34. <http://cheloveknauka.com/>
35. <http://www.geopolitics.ru>
36. <https://cyberleninka.ru>
37. <http:// www.globalaffairs.com>
38. <http://vivovoco.usu.ru>
39. [www.iimes.ru](http:// www.iimes.ru)
40. [e-librairy.ru](http:// e-librairy.ru)
41. [academia.edu](http:// academia.edu)
42. [mendeley.com](http:// mendeley.com)
43. <http://sciencedirect.com>
44. [www.ilm.uz](http:// www.ilm.uz)
45. [www.cit.org](http:// www.cit.org)
46. [www.ziynet.uz](http:// www.ziynet.uz)

7. Fan dasturi Oliy va o’rta maxsus, kasb-hunar ta’limi yo’nalishlari bo’yicha O’quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 __ yil “28” 08” dagi 4 -sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan.
O’zbekiston Respublikasi Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirligining 2020 __ yil “28” 08” dagi 452 - sonli buyrug’i bilan ma’qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta’lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.
8. **Fan/modul uchun mas’ullar:**
A.Kh. Khudoberdiev TDSHU, “Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiya” kafedrasida dotsenti, tarix fanlari nomzodi
9. **Taqrizchilar:**
S. Shodmonova? O’zbekiston fanlar Akademiyasi tarix instituti yetakchi ilmiy xodimi, tarix fanlari doktori
D.J Urakov. – O’zMU “Jahon tarixi” kafedrasida mudiri, tarix fanlari nomzodi, dotsent

11. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda quramiz. - T.: O'zbekiston, 2016. - 56 b.
12. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - T.: O'zbekiston, 2017. - 48 b
13. Cahan, J.A. National identity and the limits of constructivism in international relations theory: a case study of the Suez Canal, (2019) Nations and Nationalism, 25 (2), pp. 478-498.
<https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85046807417&doi=10.1111%2fnana.12423&partnerID=40&md5=0e62b5a56c2e3264b3fe3b0af71dd15d>
14. Tareen, S. Struggles for Independence: Colonial and Postcolonial Orders (2017) The Wiley-Blackwell History of Islam and Islamic Civilization, pp. 519-542.
<https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85052955212&doi=10.1002%2f9781118527719.ch25&partnerID=40&md5=DOI: 10.1002/9781118527719.ch25>
15. Конфликты и войны XXI века (Ближний Восток и Северная Африка) / Институт востоковедения РАН. – М.: ИВ РАН, 2015. – 504 с.
16. Тош Д. Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка. Перевод с английского. М.: Издательство «Весь Мир», 2000. – 296 с
17. История становления и развития сотрудничества Республики Узбекистан с международными организациями, Ташкент 2011
18. Ёвкочев Ш. Исламский фактор в политической системе современного Египта, Ташкент, 2008
19. Арифханов Ш. Центральная Азия: настоящее и будущее, Ташкент, 2018
20. Румянцева М.Ф. Теория истории. М., 2002
21. Ахмедов В.М. Роль армии в политических системах арабских государств Ближнего Востока. Институт Ближнего Востока. 17 апреля 2009 г. <http://www.iimes.ru/?p=8475>
22. Армии на современном Востоке /Под ред. Д.В.Стрельцова. – М.: Аспект пресс, 2018

Axborot manbalari

23. www.academy.uz
24. www.history.ru
25. <http://www.rubricon.com>
26. <http://asiapacific.narod.ru/countries/>
27. <http://www.twq.com>
28. www.mofa.go.jp
29. [http:// www.whitehouse.gov](http://www.whitehouse.gov)

Qadimgi Xitoyda davlat va jamiyat asoslarining shakllanishi. Qadimgi Xitoy donishmandi Konfusiyning ta'limotlari va ushbu ta'limot bilan bog'liq narsalarga, dunyoga, insonga, jamiyat va davlatga nisbatan qarash. Xitoy sivilizatsiyasi tarixi. Konfusiylilik, legizm, daosizm.

10-mavzu. Arab-musulmon tsivilizatsiyasi xususiyatlari

Musulmonlar ijtimoiy siyosatining ayrim ustuvor tamoyillari. Shialikning o'ziga xos jihatlari. Islomning diniy-doktrinal merosining yuqori intellektual salohiyati va arablarning ushbu salohiyatdan to'liq foydalana olmasligi. Taqdir. Diniy fanatizmning manbalari. Hokimiyatning islomiy tizimi va markazlashgan davlat.

11-mavzu. "Sharqona feodalizm dunyo tipologiyasida

"Sharqona feodalizm" borasida munozara. Sharqshunoslikka oid adabiyotlardagi ikki qarama-qarshi tendensiyalar. "Ishlab chiqarishning Osiyo uslubi". Sharq mamlakatlari ijtimoiy tarkibining xususiyatlari. XV asr oxirida o'rta asr Sharqidagi tarixiy jarayonlarning yakuni

12-mavzu. Yangi davrda Sharqning G'arbdan orqada qolishi sabablari

Sharqona jamiyat xususiyatlari. Sharqda hokimiyat, xususiy mulkning yo'qligi, insonlarning davlatga qaramligi. G'arb jamiyatining xususiyatlari. Antik sivilizatsiya, bozor iqtisodiyoti, dunyoviy huquqiy davlat, demokratik jamoa tuzilmasi, qonun bilan himoyalangan xususiy mulk. Sharq mamlakatlarining G'arb mamlakatlaridan orqada qolishi sabablari. Yevrotsentrizm.

13-mavzu. Yangi davr boshida Sharq va G'arb tsivilizatsiyalari

Yangi davr boshida Sharq mamlakatlarining rivojlanishi. Sharq mamlakatlarining shahar aholisi. Sharq mamlakatlari ishlab chiqarishda kapitalizmning shakllanishi. Osiyo va Yevropa mamlakatlarinig asrlar davomidagi dinamikasining qiyoslanishi. Sharq mamlakatlari XVII-XVIII asrlarda.

14-mavzu. Sharq mamlakatlarining XVIII asr oxiridagi davlat tuzumining xususiyatlari

Sharq mamlakatlarining XVIII asr oxiridagi davlat tuzumi va ijtimoiy tashkilotlarining tipologiyasi: feodal-byurokratik davlat, patriarxal davlat, davlatgacha bo'lgan tuzulmalar. Sharqda shahar aholisi.

III modul. Sharqda globallashuv jarayonining xususiyatlari

15 - mavzu Mustamlakachilik tizimining xususiyatlari va uning oqibatlari

	Sharq mamlakatlarining XVIII asr oxiridagi davlat tuzumi va ijtimoiy tashkilotlarining tipologiyasi: feodal-byurokratik davlat, patriarxal davlat, davlatgacha bo'lgan tuzulmalar. Mustamlaka tizimi XIX asr oxiri – XX asr boshida. Kolonial ekspansiyaning uch davri: 1-“savdo kolonializmi”, 2-“ishlab chiqarish kapitali davridagi kolonializm”, 3-“imperializm davri kolonializmi”. Mustamlakachilikning oqibatlari. 16-mavzu. Kolonializm davrida an'anaviy Sharq jamiyatlarining qarshiligi va moslashuvchanligi Sharq mamlakatlarida o'zini-o'zi izolyatsiya qilish siyosati. Sharq jamiyatlarining industrialashtirish davri sharoitlariga moslashuvining boshlang'ich fazasi. Sharqda m a'rifatchilik va modernizatsiya, an'anaviy ta'lim tizimining islohotlari. Sharq madaniyatining g'rb madaniyati bilan to'qnashuvi. 17-mavzu. Birinchi jahon urushi va Sharq mamlakatlari Sharqning Birinchi Jahon urushi yillaridagi tarixini yoritishdagi bahsli masalalar. Birinchi Jahon urushi yillari yetakchi davlatlarning Sharq mamlakatlariga nisbatan siyosati xususiyatlari. Sharq mamlakatlari hududidagi jangovar harakatlar. Sharq mamlakatlari uchun Birinchi Jahon urushining yakuni va uning oqibatlari. 18 - mavzu. Sharq mamlakatlari tomonidan rivojlanish yo'lini tanlash muammolari Marksizmning tarixiy taqdiri va sotsialistik orientatsiya. Yangicha sharoitlarda yangicha rivojlanish yo'lini tanlashning ob'ektiv va sub'ektiv omillari. Qo'shilmaslik harakati tamoyillari. Qo'shilmaslik harakati asoschilari. Bir qutbli dunyo davrida Qo'shilmaslik harakatining roli. Sobiq SSSR parchalanishidan keyin vaziyatning o'zgarishi. QH yangi strategiyalarning izlanilishi, Qo'shilmaslik harakatining zamonaviy dunyodagi muammolari 19 – mavzu. Sharq tarixida “Sovuq urush”ning roli “Sovuq urush” sabablari. “Sovuq urushi” davrda geosiyosiy, mafkuraviy, harbiy, iqtisodiy va informasion qarama-qarshilik. “Sovuq urushi” bosqichlari: 1946-1953 – qarama-qarshilikning boshlanishi; 1953-1962 – yadroviy urush bo'sag'asida; 1979-1987 – qarama-qarshilikning yangi bosqichi; 1987-1991 – “yangicha fikrlash” va qarama-qarshilikning tugashi. NATO, Varshava bitimi tashkiloti, yadroviy qurollanish poygasi. “Sovuq urushning oqibatlari va saboqlari” 20 – mavzu. Mojaroshunoslik va mojaralarning tahlili
--	---

	bo'lishi kerak.
4.	VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VIII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	IX. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlari hamda axborot manbalari Asosiy adabiyotlar 1. Васильев Л.С. История Востока в 2 –х томах, М., 2004 2. История Востока в 6 томах. М., 2002-2009 3. Каримова Н.Э., Пьянова Е. Азимов К.С. Особенности развития стран Дальнего Востока. Ташкент, Ташкент, 2009 4. Хамидова К.К. Особенности развития стран Среднего Востока, Ташкент, 2010 5. Турсунова С.М, Восток и Запад: структурный анализ и пути взаимодействия, Ташкент, 2008 6. Худайбердиев А.Х. Теоретические вопросы специальности. Ташкент 2012 7. Худайбердиев А.Х. Причины различных темпов развития восточной и западной цивилизаций в российской историографии.// Ижтимоий фанлар долзарб муаммолари- Ташкент , 2013 8. Теория и методология истории. Учебник для вузов. Волгоград, 2014. Qo'shimcha adabiyotlar 9. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: “O'zbekiston”, 2017. - 488 b. 10. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbarning kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollari to'g'risidagi nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.

	4. Globallasuv va tarix 5. Fransiya tarixida buyuk shaxslarning o'rni 6. Janubiy Koreya va KXDR o'rtasidagi mojarolar tahlili 7. Kolonializmning tarixda roli va uning oqibatlari 8. Dastlabki kolonial imperiyalar 9. Gegel, Shpenger, Toynbi tarix haqida 10. Islom tarixshunoslikning shakllanishi 11. L.N.Gumilevning etnogenez va passionar nazariyasi 12. Annallar maktabi vakillarining tarixga falsafiy qarashlarini tushunish 13. Tosh J "Haqiqatga intilish. Tarixchining mahoratini qanday o'zlashtirish kerak?" kitobini o'rganish.. M., 2000 yil 14. - Stradada "Globallashuv va tarix, yangi va zamonaviy tarix jurnali" maqolasini o'rganish. 15. "Sharq tsivilizatsiyasi" mavzusida insholar tayyorlash Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) • Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: jahon tarixining bosqichlari; tarix fanini o'rganishdagi mavjud turli yondashuvlar; xorijiy mamlakatlar tarixining dolzarb muammolari; Sharq mamlakatlarida feodalizm va kapitalizm genезisi muammolari; jahon tarixi fanida hozirgi paytdagi turli nazariy qarashlar; xorijiy mamlakatlar tarixidagi asosiy voqealar va xodisalar; tarixiy tushunchalar va tarixiy tahlil haqida foydalanish haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi; • tarixiy kategoriyalar va tushunchalar; tarixiy tahlil va umumlashtirishning usullari; asosiy tarixiy qonuniyatlar; xorijiy mamlakatlarda ijtimoiy munosabatlar rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari; tarixiy jarayonlari bilan bevosita bog'lagan holda xalqaro vaziyatni tahlil qilish usullari; ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy konsepsiyalarini mustaqil tadqiq qilish va o'rganish ko'nikmalariga ega bo'lishi; • tarixiy rivojlanishi nazariyasi va amaliyotiga nisbatdan analitik yondashish; ijtimoiy rivojlanishning zamonaviy sharoitida tarixiy jarayonlarni tizimlashtirish; tarixiy rivojlanishning dolzarb muammolari borasida hamda tarixiy tadqiqot jarayonida ilmiy ma'lumotlarni izlash va ulardan foydalana olish; yangi texnologiyalar asosida materiallarni yig'ish, tahlil etish va tizimlashtirish; materiallaridan foydalanish va amaliyotda qo'llash malakalariga ega bo'lishi;

	Konfliktologiya. Mojarolarning tipologiyasi. Mojaroning tarkibi tahlili. Beqarorlikning asosiy omillari. Etnik mojarolar. Mintaqaviy muammolar va ziddiyatlar. Xalqaro muamolar va ziddiyatlar. Millatlararo ziddiyatlar va muammolar. Mintaqaviy, xalqaro va millatlararo ziddiyatlar. Mintaqalararo mojarolarni hal etish yo'llari tahlili. Xalqaro tashkilotlarning ziddiyatli masalalarni hal etishdagi roli va o'rni. 21 – mavzu. Sharqda armiyaning roli Sharq davlatlarining siyosiy hayotidagi armiyaning kuchayishi sabablari. Harbiy rejimlarning kuchli va zaif tomonlari. Avtoritar rejim, stratokratiya, xarbiy diktaturaning xususiyatlari. Armiya ta'sirini cheklash usullari. 22- mavzu. Tarixda mafkuraning o'rni Tarixda mafkuraning o'rni, Mafkuraning turlari : jtimoiy-siyosiy – Anarhizm, Konservatizm, Liberalizm, Nazizm, sotsializm, Feminizm, Humanizm, Populizm., mafkura turli qarashlar, mafkuraning vazifalari, Siyosat va mafkura, Mafkurasizlik tushunchasi. 23-mavzu. Sharq mamlakatlari tarixida mafkuraviy omilning roli O'rganalagan mintaqalardagi tarixda mafkuralarning ahammiyati. Shimoliy Afrika, Janubiy-G'arbiy Osiyo, Janubiy Osiyo, Sharqiy Osiyo va Janubiy-Sharqiy Osiyodagi asosiy mafkuralarning xususiyati va ahammiyati. 24 - mavzu. Sharqda neftning roli Neftning strategik ahammiyati. Neft ishlab chiqarish sharq davlatlari. OPEC. Neft ishlab chiqarishning ijobiy va salbiy tomonlari. Neft omili G'arb davlatlarning siyosatida. 25 - mavzu. Sharqda yadro qurolini tarqatmaslik muammosi Yadro qurolning muammosi. Yadro qurolini tarqatmaslik harakati. Yadro qurol xalqaro huquqda. Yadro qurolini yaratish va tarqatish xavfini kamaytirish choralari. Yadro quroliga ega Sharq mamlakatlari. Sharqda yadro qurol muammolari. 26 - mavzu. Sharq mamlakatlarida giyohvandlik va xavfsizlik muammolari Giyohvandlik vositalarning turlari, Afg'onistonda opiumni ishlab chiqarish tarixi va hozirgi vaziyat, giyohvand moddalar savdosi (narkobiznes) va uning oqibatlari. Markaziy Osiyoda narkobiznes yo'llari, narkobiznes va terrorizm, narkobiznes va korrupsiya, narkobiznes, giyohvandlik, OIV/OITS va Markaziy Osiyoda xavfsizlik muammolari. 27-mavzu. Xalqaro tashkilotlarning zamonaviy dunyodagi roli Xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar. BMT, XVT, OPEK, IHT, ShHT, NATO, BRIKS, YeHXT, XST va boshqa. Birlashgan Millatlar Tashkilotini isloh qilish zarurligi va uning zamonaviy dunyodagi roli borasida mulohazalar. Xalqaro
--	--

tizimda qarama-qarshilik markazining Sharq-G'arbdan Shimol-Janub yo'nalishiga o'zgarishi.

28 - mavzu. XXI asr boshida jahon siyosatida yangi kuch markazlari

Globallashuvning ijobiy va salbiy tomonlari. Sharqning geosiyosiy ahamiyati. Iqtisodiy evolyutsiyaning asosiy natijalari. Rivojlanish muammolari. Ichki va tashqi tahdidlar. Radikal harakatlarning vujudga kelishi. XXI asrning boshida dunyoda siyosiy o'zgarishlar va yangi kuch markazlari paydo bo'lishi. Yangi kuch markazlarining siyosati va manfaatlari. O'zbekistonning xalqaro hamjamiyatdagi o'rni va roli.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar
Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Tarixiy rivojlanishning tabiiy, demografik, ishlab chiqarish va texnologik, innovatsiyaning diffuziyasi omillari
2. Tarix fanining rivojlanishida "Annal maktabining o'rni
3. Tarixni o'rganishda formasion va sivilizasion yondashuvlarning qiyosiy tahlili.
4. Tarixni davrlashtirishdagi turli usullar.
5. Tarixda shaxsning roli
6. Tarixiy zaruriyat va tasodifni diniy va dunyoviy tushunchasi
7. Sharqdagi kolonial davr haqidagi turli fikr va yondashuvlar.
8. Yangi davrda Sharq xalqlarining G'arbdan orqada qolishi sabablarining talqini.
9. Tarixiy jarayonda shaxsni roli
10. Sharq tarixida "Sovuq urush"ning roli
11. Mojarolar turlari va tahlili.
12. Sharqda armiyaning roli
13. Tarixda mafkuraning o'rni
14. Sharqda yadro qurolini tarqatmaslik muammosi
15. Sharq mamlakatlarida giyohvandlik va xavfsizlik muammolari

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Kurs ishi bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishining hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonlari tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.

Kurs ishi uchun quyidagi tahminiy mavzular tavsiya etiladi:

1. Tarixda shaxsning ahammiyati
2. Arnold Toynbining "Tarixni o'rganish" ("A study of history") asarining ahammiyati
3. "Annallar" maktabining ahammiyati
4. Tarixiy jarayonning omillari
5. XIX asrning ohirida - XX boshida mustamlakachilik tizimining xususiyatlari
6. Arab davlatlarida XX asrdagi mafkuraviy oqimlari
7. Sharqiy Osiyo xalqlari etno-madaniy va etno-psixologik xususiyatlari
8. Garbiy Osiyodagi XX asrdagi mafkuraviy oqimlari
9. Tarixiy zaruriyat va tasodif
10. Tarixning ijtimoiy vazifalari
11. Sharqiy "Renessansning" xususiyatlari
12. An'anaviy Sharq va shaxs muammosi
13. Yaqin Sharqda hokimiyat tushunchasi: O'rta asrlardan hozirgi zamongacha
14. Maks Veber va Sharq tarixi muammolari.
15. Turkiyada harbiylarning o'rni
16. Narkobiznes va Sharqdagi xavfsizlik masalalari
17. Sharq mamlakatlari tarixida neft omili
18. M. Ganginig "kuch ishlatmaslik" nazariyasining xususiyatlari
19. O'zbekistonda tarix fanining rivojlanish xususiyatlari
20. Tarixni o'rganishda asosiy yondashuvlari
21. O'rganilayotgan mintaqadagi siyosiy nizoni tahlili
22. O'rganilayotgan mintaqadagi etnik nizoni tahlil qilish
23. Qo'shilmaslik harakatining tarixi va ahammiyati

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Tarixni o'rganishda formasion va sivilizasion yonashuv
2. Sharq va G'arb sivilizatsiyalaridagi farq.
3. "Sharq feodalizimining" o'ziga xos xususiyatlari